

vés fog irányítani», «elkét pedig szeretet fogja vezetni». A 260 lapos kötetet Kármán Mórnak Isokratesről (9—16. l.) s a szerkesztőnek a közműveltség fogalmáról (17—21. l.) szóló cikkei nyitják meg. A változatos tartalom a következő csoportokra oszlik: 1. Értekezések, előadások, könyvrészletek; 2. Dokumentumok (törvények, rendeletek, beszédek, levelek, 25—122. l.); 3. Szemle (123—159); 4. Intézmények és emberek (160—162); 5. Tudomány (tudománytörténet, methodologia, szervezés, tudományos intézetek, 163—165); 6. Közoktatás (közéiskola, népiskola, fővárosi oktatásügy, szabad oktatás, 166—200); 7. Költészet (201—204); 8. Színház (205—210); 9. Képzőművészet (211—214); 10. Egyesületek (társaságok, kaszinók, 215—234); 11. Falusi közművelődés (235—237); 12. Könyvek, füzetek és lapok (238—257); 13. Hírek (adatok, számok, 258—260); 14. Polemia (261—270). Mutatja ez a folyóirat által felölelt terület nagyságát. E számot csekély kivétellel maga a szerkesztő írta.

A kulturállam megteremtése és a tanítóképzés.

Lechnitzky Gyula ily című felolvasása (*Magyar Tanítóképző*, 1914, 4—5. sz.) a tanítóképzés nemzetnevelési jelentőségét, e munkában való középponti helyzetét fejtegeti. Hangsúlyozza, hogy ez intézmény működése egyetemes művelődési, politikai kérdésekkel kapcsolatos. A nemzetnevelés érdekében szükséges, hogy hazánk «összes tanügyi férfit a kulturállam megteremtése gondolatában egyesüljenek». Evégre sürgeti az oktató szövetség megalkotását, ezáltal egységes közvélemény teremtését, egységes nemzetnevelési tervet kidolgozását, a pedagógiai műveltség mélyítését. E követelések teljesítése tetemes munkát kíván, melyben mindenféle testületnek ki kell vennie a részét, így a Tanítóképzőint. Tanárok Orsz. Egyesületének is. Szükségesnek tartja «a népiskolai pedagógiai tudomány kiművelése céljából és a népoktatás emelése érdekében a pedagógiai akadémia felállítását», a pedagógiai élet és műveltség emelése érdekében népiskolai pedagógiai könyvtár-vállalat megindítását. Itt is az együttes munka sürgetése!

A pedagógia jelen állása. Ily címen kezdi meg *Molnár Oszkár* újabb, tájékoztató, összefoglaló munkáját a *Család és Iskolában* (1914, 13—14. sz.). Már ismertetett, hasonló természetű füzete (l. M. P. 1914, 169. l.) alaposan sejteti, hogy e dolgozat is voltaképpen a neveléstörténet kiegészítése, amelyet itt a működő tanítók számára közöl s nyilván tanítóképzőintézeti tanításában is felhasznál. A pedagógia nagy területén ilyen vezető munkára nagy szükség van. Reméljük, e szükségletet Molnár teljesen kielégíti. Már most óhajtuk azonban kifejezni azt a reménységet is, hogy akár alkalomszerűen, az egyes fejezetekben, akár a munka végén, egybefoglalva, a magyar pedagógiai irodalom mai állapotáról, irányairól is tájékoztassa olvasóit.

Enélkül nem érheti el azt a szükséges célt, hogy a magunk fejlődésének menetébe állítsa bele azokat, akik tőle nyernek útbagazítást. A személyiség pedagógiájával már itt végez, de sem Schnellert nem említi, sem a személyiség elvének Makkai Sándor dolgozatában látható, Böhm filozófiáját pedagógiailag értékesítő fejtegetését. Különbösen az egész irányra nézve nem helyes az a megállapítás, hogy a személyiség pedagógusai kirekesztik a nevelésből a tudatosságot és a tervszerűséget. Ez kivált a magyar irodalomból nem igazolható, amelyben egyébként a személyiségnek mint nevelési célnak és nevelő erőnek az elismerése meglehetősen általános, ha a szót nem használja is mindenki azonos értelemben. E közlemény-sorozat is azt bizonyítja, hogy a lap tervszerűen igyekszik a tanítók továbbképzésére.

VEGYES.

A Magyar Pædagogia 1914. évi folyama a háború okozta zavarok miatt ezzel az összevont számmal véget ér. A szokottnál kisebb így a kötet terjedelme, mivel a tagsági díjak nem folytak be kellően s a Társaság pénztára a költséget nem győzi. Kérjük tagtársainkat a tagsági díj szíves beküldésére. Reméljük, hogy a M. P. az 1915. év első napján zavartalanul megjelenhetik.

A tankönyvekről. A tanári testületeknek a tankönyveket erősebb megbírálás tárgyává kellene tenniök, hogy azok a hivatalos engedélyezés ellenére is eladatlanul heverjenek a boltokban, ha rosszak. Manapság e tekintetben sok könnyelműség történik és ebből helyrehozhatatlan károk származnak. Áll ez kivált a felső leányiskolákra nézve. Egyik tankönyvkiadó cég — amely különben dicséretet érdemel, hogy a 33 felsőbb leányiskola számára is ad ki könyveket, bár itt fényes üzletre nem számíthat — nem régen kiadott tankönyvjegyzékében számos könyvet ajánl, melyek 15 évnél régebben jelentek meg, tehát nem állhatnak a tudomány mai színvonalán. Számos esetben fiúiskolai könyveket dolgoznak át felső leányiskolák számára fiúiskolai tanárok, noha azoknak sejtelmük sincs a f. l. iskola levegőjéről és követelményeiről. Olyan tankönyvekre van itt szükség, amelyek egyesesen ennek az iskolának készültek, f. leányisk. tanároktól származnak és jók. A jószág megítélésében pedig csak a felsőbb leányiskolák szükségletei lehetnek irányadók.

Bittenbinder Miklós:

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság a VIII. (1913.) egyesületi évről *A Gyermekek* 54 lapos mellékletén számol be. A titkári jelentés felölel mindent, ami a Társaságban és azon kívül, de a tagok részvételével hazánkban a gyermektanulmányozás terén